



GENERALFORSAMLING.

Middelfart, den 28. april 2011.

Formandens/bestyrelsens ÅRSBERETNING.

Det er ingen hemmelighed, at "Landsbyerne i Danmark" frygtede, at kommunalreformen i 2007, med 98 storkommuner og kun ca. 2000 folkevalgte, "ville tage livet" af mange af vore landsbysamfund. At den kommunale og politiske centralisering ville gøre afstanden mellem borger og politiker faretruende stor og medføre en bølge af skolenedlæggelser, nedlæggelser af børnehaver, foreninger, forsamlingshuse, arbejdspladser, hindre bosætning og skabe fraflytning fra land til by.

Derfor opfordrede "Landsbyerne i Danmark", så snart storkommunerne var en kendsgerning, landsbysamfundene til hurtigst muligt at oprette lokalråd, landsbyråd, beboerforeninger, borgerforeninger osv. Denne gang skulle kommunalreformen ikke tage landsbysamfundene på sengen, som det skete med kommunalreformen i 1970, hvor Danmark blev opdelt i landzone, byzone og sommerhusområder, og hvor mange skoler, foreninger, forsamlingshuse, nærbutikker og arbejdspladser blev nedlagt hen over hovedet på landsbybeboere.

Landsbyerne har organiseret sig.

Her fem år efter kommunalreformen i 2007 kan vi med stor tilfredshed konstatere, at opfordringen til at organisere sig er blevet hørt og fulgt. I næsten alle landsbysamfund er der i dag lokalråd, landsbyråd, beboerforeninger, borgerforeninger m. v. Og organiseringen har givet landsbysamfundene ny optimisme og fået ildsjælene til at gøre en ekstra indsats for deres lokalsamfund.

Det er i lokalsamfundene, vi borgere føler os hjemme, det er her, vi har vores hverdag og identitet. Det er her, vi møder folkeligt fællesskab og har mulighed for medindflydelse. Og flere og flere kommunalpolitikere støtter i dag vækst og udvikling i storkommunens lokalsamfund. Trives lokalsamfundene fungerer storkommunen.

Landsbyskolerne i stor fare.

Men i det forløbne år er skolenedlæggelser landet over desværre blevet et af stor-kommunernes spareområder. Omkring 400 små skoler har været med i de kommunale sparekataloger. I denne alvorlige situation har landsbysamfundenes organisering været guld værd. Forældre og lokalråd har kæmpet og argumenteret så godt og kvalificeret, at den ene skolenedlæggelse efter den anden er blevet taget af bordet.

I kampen for at støtte landsbyskolernes eksistens henvendte "Landsbyerne i Danmark" sig den 14. februar 2011 til daværende undervisningsminister Tina Ndergaard. Vi skrev blandt andet til ministeren:

"Siden 2007 har forældres anmeldelsesfrist for oprettelse af en friskole/privatskole været 15. august. Men kommunerne kan udskyde kommunens beslutning om nedlæggelse af en folkeskole til 1. marts. Dette har mange kommuner benyttet sig af. Hermed er forældre reelt blevet forhindret i at oprette en friskole/privatskole som afløser for den nedlagte folkeskole. Det er "Landsbyerne i Danmarks" klare opfattelse, at den nuværende lovgivning og den kommunale praksis ikke alene er på kant med Grundloven, men også er i strid med danske forældres historiske ret til selv at bestemme, hvor deres børn skal undervises".

Den 28. februar modtog Landsforeningen svar fra undervisningsminister Tina Ndergaard. Ministeren skriver blandt andet:

"Regeringen valgte i 2006 at fremsætte forslag om ændring af anmeldelsesfristen for nye, frie grundskoler af hensyn til, at kommunerne skulle have bedre mulighed for at planlægge skolestrukturen. Hensigten var ikke at udelukke forældre fra at oprette frie grundskoler. Forældre har fortsat en grundlovssikret ret til at vælge et alternativ til folkeskolen. Anmeldelsesfristen betyder blot, at arbejdet med at starte en ny skole med statstilskud skal i gang på et tidligere tidspunkt. Skoler, som ikke ønsker statstilskud, skal dog først anmeldes ved skolens opstart".

Det er fortsat "Landsbyerne i Danmarks" opfattelse, at det ikke er rimeligt, at anmeldelsesfristen for oprettelse af en friskole er 15. august, når en kommunalbestyrelse kan vente med at beslutte en folkeskole nedlagt til efterfølgende 1. marts. Det er vores klare opfattelse, at denne lov er med til at hindre friskoler i at opstå.

Positivt møde med indenrigsministeren.

"Landsbyerne i Danmark" sendte den 2. april 2010 en skrivelse til landsbyernes nye minister, indenrigs- og sundhedsminister Bertel Haarder med ønske om et møde (sammen med "Landdistrikternes Fællesråd" og "Landsforeningen af Landsbysamfund"). Mødet blev afholdt den 14. juni 2010 kl. 9,30 i indenrigsministeriet.

By- og landzonenloven/planloven.

Det blev et meget venligt og positivt møde. Et af de emner, vi drøftede med Bertel Haarder, var by- og landzonenloven (planloven). Vi understregede over for ministeren, at by- og landzonenloven i snart 40 år reelt har hindret landsbysamfundene i vækst, udvikling og tusinder af nye arbejdspladser.

By- og landzonenloven blev som bekendt vedtaget sammen med kommunalreformen i 1970. Danmark blev opdelt i landzone, byzone og sommerhusområder. I landzonen var kun landbrug, skovbrug og fiskeri tilladt. Bosætning og andre erhverv, f. eks. håndværk og småindustri, skulle være i byerne, i byzonen.

Den politiske opfattelse dengang var, at velfærdssamfundet kun kunne etableres i bysamfund, hvor folk boede tæt. Ikke på landet med en spredt bebyggelse. Borgere på landet, der ikke var tilknyttet landbrug, skovbrug og fiskeri, skulle derfor, hvis de ville have del i velfærdssamfundet, flytte ind til byen.

Men sådan er det heldigvis ikke gået. Landbefolkningen er blevet boende på landet. Her til kommer, at en undersøgelse har vist, at 15 procent af byboerne har en drøm om at flytte på landet. De ønsker at leve en "blødere velfærdstilværelse" i rolige og overskuelige omgivelser, med dyrehold og natur, foreningsliv, medbestemmelse, et folkeligt fællesskab, børnepasning, skole m. m.

Riv ned og byg nyt.

Et andet tema, vi drøftede med Bertel Haarder, var de mange ruiner og tomme landbrugsbygninger, der i dag er i vore landsbyer og landdistrikter. Der er tale om mere end 6.000 forladte boliger/ruiner og over 100.000 overflødiggjorte landbrugsbygninger. Folketinget har for 2010 bevilliget 150 millioner kroner til fjernelse af de mest faldefærdige bygninger/ruiner. For 2011 er der afsat 100 millioner kroner.

Det er kommunerne, der har ansvaret for den praktiske opgave og for dialogen med ejerne af de mange ruiner. Det er også kommunerne, der på de tomme grunde efterfølgende kan give en byggetilladelse til en bolig, en ferielejlighed eller til en håndværksvirksomhed. Et passende slogan kunne være: Riv ned og byg nyt.

Fjernes ruinerne af et nedbrydningsfirma, frem for at blive kørt på en kontrolleret losseplads, kan mange af materialerne genbruges, og nedrivningsprisen kan stærkt reduceres.

Europas laveste iværksætterprocent.

Vi fortalte også ministeren, at Danmark har en af Europas laveste iværksætterprocenter. Årsagen er, at det er for dyrt for iværksættere at etablere sig i byen, og på landet er det ikke tilladt. I byen skal man først have familien boende i et parcelhus, så købe en industrigrund af kommunen, bygge en hal, etablere maskiner og inventar osv. Vi er nu oppe på udgifter, der nærmer sig de tre millioner kroner, og de fleste iværksættere må opgive at blive selvstændig, eller banken har sagt fra.

Anderledes på landet. Her kan familien bo tæt på virksomheden, f. eks. i et tidligere husmandsbrug. De tomme landbrugsbygninger kan give en økonomisk overkommelig start, og iværksætteren kan stille og roligt bygge sin virksomhed op. Men får iværksætteren brug for mere plads og ønsker at udvide, begynder problemerne.

Også andre landsbyemner blev positivt drøftet med landsbyernes minister, f. eks. unge på landets muligheder for at få en uddannelse. Indenrigsministeren lovede sammen med sine embedsmænd, at se på de mange hindringer, der beviseligt er for at få mere bosætning, flere arbejdspladser og mere turisme til vore landsbyer og landdistrikter.

Kommunerne giver afslag.

Imens fortsætter ”Landsbyerne i Danmark” kampen for at hjælpe iværksættere, håndværk og småindustri, der er kommet i klemme i den restriktive planlov.

Her sidst hjælper vi en lille anlægsgartner på Fyn, der har fået følgende skrivelse fra kommunen:

”Der meddeles hermed afslag efter planlovens paragraf 35 til opførelse af den ansøgte hal. Som følge af afslaget, bedes du ophøre med erhverv på ejendommen og rydde ejendommen for køretøjer og andet materiel samt diverse materialer, der anvendes i forbindelse med erhvervet.

Ophør med erhvervet samt fjernelse af det udendørs oplag skal ske senest den 1. maj 2011. Overholdes fristen ikke, vil der blive varslet påbud om lovliggørelse”.

Og kommunen skriver videre:

”Ejendommen ligger i det åbne land i landzonen, hvor etablering af nye erhverv og opførelse af bebyggelse hertil er i strid med planlovens planlægningsmæssige formål og hensynene bag planlovens landzonebestemmelser. Etablering af nye erhvervsvirksomheder, der ikke har tilknytning til jordbruget, henvises som hovedregel til planlagte områder i byzone”.

”Landsbyerne i Danmark” har, i indsatsen for at hjælpe anlægsgartneren, rejst sagen over for kommunens borgmester og formanden for teknik- og miljøudvalget. Et positivt møde er blevet afholdt. Flere Folketingsmedlemmer er ligeledes inddraget i den konkrete sag, og pressen har udførligt fortalt om anlægsgartnerens kamp for at beholde og udvide sin virksomhed, der har to medarbejdere ansat.

Forsamlingshuse på finansloven.

Vi har i mange år arbejdet hårdt på at bevare vore forsamlingshuse. Den 12. juni 2007 henvendte vi os - på vegne af en arbejdsgruppe bestående af "Landsforeningen Danske Forsamlingshuse", "Fynske Forsamlingshuse", "Landsbyerne i Danmark", kommunerne, Syddansk Universitet, Lasse og Mathilde (den folkelige kultur) med flere - til kulturminister Brian Mikkelsen. Arbejdsgruppen havde til mødet med kulturministeren udarbejdet en rapport: "Dansen om de danske Forsamlingshuse".

Den 13. sept. 2007 mødtes arbejdsgruppen med Brian Mikkelsen i kulturministeriet. Arbejdsgruppen foreslog kulturministeren, at der blev afsat en statslig pulje, hvor de økonomisk nødstedte forsamlingshuse kunne søge rente- og afdragsfrie lån. Ligeledes foreslog arbejdsgruppen afsat en pulje til støtte til kulturelle arrangementer og til udarbejdelse af en forsamlingshusredegørelse. Det blev aftalt at holde et nyt møde.

Den 28. maj 2008 bevilligede kulturminister Brian Mikkelsen to hundrede tusinde kroner til udarbejdelse af en forsamlingshusredegørelse, der "kan sætte fokus på forsamlingshusenes traditioner, udfordringer og muligheder". Arkivar Johnny Wøllekær, Odense Stadsarkiv og institutleder Johannes Nørregaard Frandsen, Syddansk Universitet påtog sig opgaven at udarbejde forsamlingshusredegørelsen. Redegørelsen har trukket i langdrag, men skulle være klar inden sommerferien.

Den 27. februar 2009 mødtes arbejdsgruppen i kulturministeriet med den nyudnævnte kulturminister Carina Christensen. Arbejdsgruppen bragte igen forsamlingshusenes renoveringssituation på bordet. Desværre lykkedes det ikke for kulturministeren at få forsamlingshusene med i den 1,5 milliard store renoveringspakke. Carina Christensen opfordrede arbejdsgruppen til at holde et møde med Kommunernes Landsforening om forsamlingshusenes fremtid. KL har svaret positivt, og en mødedato vil blive aftalt, når forsamlingshusredegørelsen er færdig.

Forsamlingshusene på finansloven.

"Landsbyerne i Danmark" og "Danske Forsamlingshuse" har efterfølgende henvendt sig til Folketingets politiske partier. De to Landsforeninger skriver blandt andet i henvendelsen:

"De danske forsamlingshuse er en af vore nationale stoltheder, og Danmark kaldes med rette for forsamlingshusenes og foreningernes land. Forsamlingshusene er rundet af det nye demokrati, der voksede frem i 1800-tallets slutning, og forsamlingshusene blev rygraden i andelsbevægelsen, nærdemokratiet, foreningslivet og det folkelige fællesskab. Forsamlingshusene har siden været landsbysamfundenes uundværlige mødested og har dannet rammen om lokalsamfundets mange folkelige aktiviteter.

På landsplan har der i Danmark været ca. 1700 forsamlingshuse. I dag nærmer vi os 1250 eksisterende forsamlingshuse. Forsamlingshusbestyrelserne har i alle årene gjort en enestående frivillig indsats for at vedligeholde de gamle huse og skabe aktiviteter. Men vore ofte over hundrede år gamle forsamlingshuse har som nævnt store økonomiske problemer i forbindelse med nødvendige renoveringer.

Hvert fjerde af vore forsamlingshuse må dreje nøglen inden for de kommende år, hvis der ikke kommer økonomisk hjælp. ”Danske Forsamlingshuse” og ”Landsbyerne i Danmark” skal derfor foreslå, at forsamlingshusene kommer på finansloven og med i den kulturelle kanon”.

Vore landsbyer og landdistrikter må have hurtigt bredbåndsnet.

Hurtigt bredbåndsnet er lige så vigtigt for vækst og udvikling på landet som el, vand og kloakering. Uden hurtigt bredbåndsnet ingen bosætning med hjemmearbejdspladser, ingen virksomheder og ingen moderne turisme. Derfor har ”Landsbyerne i Danmark” i flere år opfordret ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, Helge Sander til at udvirke, at alle på landet får hurtigt bredbåndsnet. Landsforeningen har samtidig bedt om et møde med Videnskabsministeren.

Mødet blev aftalt til den 23. februar 2010 i ministeriet. Delegationen var: Østkraft, Syd Energi, Energi Midt, brancheorganisationen Dansk Energi, Syddansk Universitet, Sammenslutningen af Danske Småøer, ”Landdistrikternes Fællesråd”, ”Landsammenslutningen af Landsbysamfund” og ”Landsbyerne i Danmark”. Ud over tre embedsmænd fra ministeriet havde Helge Sander inviteret formanden for Højhastighedskommissionen, Erik Bonnerup med til mødet.

Den 23. februar 2010 foretog statsminister Lars Løkke Rasmussen imidlertid en ministerrokade. Den nye minister for videnskab, teknologi og udvikling hed nu Charlotte Sahl-Madsen. Heldigvis inviterede den nye videnskabsminister hurtigt delegationen til møde i ministeriet. Mødet blev aftalt til den 16. juni 2010. Vi var godt forberedt, og målet var klart: Hurtigt bredbåndsnet til alle på landet. Desværre havde Højhastighedskommissionen netop barslet med hurtigt bredbåndsnet til kun 80 procent.

Videnskabsministeren var yderst imødekommende og støttede vores ønske om hurtigt bredbåndsnet til alle. Men ministeren mente ikke, det var muligt at få de sidste med før 2020. Vi argumenterede imidlertid for et ”helt Danmark” før år 2020. Kun hvor der er hurtigt bredbåndsnet vil der i fremtiden ske bosætning og udvikling. Vi pegede også, at landsbysamfundene skulle have del fremtidens telemedicin, fjernundervisning, digital ældrepleje m. v.

Kollektiv trafik er vigtig for landsbyerne.

Med kommunalreformen i 2007 blev statens tilskud til den kollektive bustrafik delt i to puljer. Regionerne fik ca. 800 millioner kroner til den regionale buskørsel, og kommunerne fik ca. 800 millioner kroner i ekstra bloktilskud til den kommunale buskørsel.

Regionerne skulle køre bustrafikken mellem kommunerne, og kommunerne skulle drive den kollektive bustrafik inden for kommunegrænserne. Der var altså med kommunalreformen ikke kommet flere offentlige kroner til den kollektive bustrafik, men der var blevet to driftsherrer, regionerne og kommunerne. Med sådan en konstruktion frygtede vi for den kollektive trafik på landet. Vi skrev derfor følgende til Folketingets politiske partier:

”Passagertallet er i de sidste 5 år faldet med mere end 9 procent. Samtidig er tilskudsbehovet fra regioner og kommuner til den kollektive bustrafik i de seneste år steget med mere end 20 procent. Det er en god samfundsinvestering at satse på den kollektive trafik. Det gavner miljøet, der kører færre privatbiler på vejene, og vi mindsker behovet for investeringer i infrastruktur.

Er der ikke kollektiv bustrafik på landet kan borgere uden bil, f. eks. pendlere og ældre medborgere, ikke blive boende eller bosætte sig. Det samme gælder for familier med uddannelsessøgende unge, hvilket vil ramme vore mindre landgymnasier. Ligeledes vil virksomheder og arbejdspladser på landet blive ramt”.

”Landsbyerne i Danmark” har i flere år råbt vagt i gevær over for en sådan negativ udvikling. Vi har skrevet flere læserbreve, og vi har under overskriften: ”Bustrafikken må på den nationale dagsorden” henvendt os til Folketingets politiske partier. Men uden resultat. ”Landsbyerne i Danmark” er derfor af den opfattelse, at den del af kommunalreformen, der vedrører bustrafikken, må tages op til revision. Kommunerne er gode til at køre skolekørsel og telekørsel, men for små til at køre kollektiv bustrafik, også inden for kommunegrænserne.

Landsbyminister og handlingsplan.

”Landsbyerne i Danmark” har sædvanen tro foreslået Folketinget politiske partier, at der afholdes en landsbyhøring i Folketinget. Sidst, der var en sådan landsbyhøring, var den 11. marts 1993. Her pålagde et enige Folketing regeringen at udarbejde en handlingsplan for vækst og udvikling i vore landsbyer og landdistrikter. Handlingsplan er endnu ikke blevet udarbejdet.

”Årets Landsby”.

”Årets Landsby” er Landsforeningens kronjuvel. Konkurrencen har været afholdt 16 gange. De 16 vindere er: Hvilsom, Skovlund, Tise, Jordrup, Billum, Svindinge, Samsø, Bårse, Filskov, Klejtrup, Korinth, Ballum, Gjøøl, Vejrup og (i 2009) Janderup, Horslunde.

Temaet for 2010 var:

”Der folkelige engagements betydning for vækst, udvikling og trivsel i landdistrikterne”.

26 landsbyer deltog i konkurrencen. Dommerkomiteen - der bestod af fhv. indenrigsminister Britta Schall Holberg, Roskildes borgmester Lindor Nielsen, viceborgmester i Tønder Peter Christensen, næstformand i LID Hans Christensen og fhv. bestyrelsesmedlem i LID Ole Lindholdt - holdt møde på Karoline, Middelfart den 10. maj.

Dommerne havde en svær afgørelse. De deltagende landsbysamfund var meget kvalificerede, men der skulle findes en vinder. Det blev Horslunde på Lolland. Begrundelsen lød:

”Horslunde har som tidligere ”hovedstad” i Ravensborg Kommune gennem folkeligt engagement og sammenhold formået at bevare: dagplejelegestue, børnehave, folkeskolen, en privatskole, en ungdomsklub, sportshal, idrætsanlæg, skoletandlæge, bibliotek, ældrecenter, busterminal, musikskole, lægehus, apotekerudsalg, postbutik, pengeinstitut, superbrugs, købmand, benzinanlæg, bager, vaskeri, frisør, galleri osv. Horslunde er også Energilandsby. Der er i dag ansat en projektmedarbejder, og projektet har et budget på 10 millioner kroner”.

Den 13. juni festede hele Horslunde. Flagene var hejst og hallen var fyldt med stolte borgere. Dommerkomiteens formand Britta Schall Holberg holdt begrundelsestalen og undertegnede overrakte, traditionen tro, flisen med indskriften ”Horslunde Årets Landsby 2010”

Temaet for ”Årets Landsby 2011 er:

”Fællesskabets og frivillighedens betydning for et landsbysamfunds overlevelse”.

Deadline er 1. sept. 2011 – gerne på mail: carsten.abild@regionsyddanmark.dk eller på adressen: Carsten Abild, Strandvejen 50, 5450 Otterup ”Årets Landsby 2011.

Landsbydebatten i pressen er vigtig.

Som det fremgår af ”Landsbyerne i Danmarks” hjemmeside (www.landsbyerne-i-danmark.dk) har foreningen deltaget flittigt i de forskellige mediers landsbydebat. Vi har gennem de senere år sendt mange læserbreve til den landsdækkende presse og til

ugebladene. Foreningens indlæg bliver altid godt behandlet og vores synlighed bevirker også, at vi ofte bliver kontaktet af journalister, når landsbyemner er på tapetet.

Og vi har løbende taget temaer op, f. eks. opfordret landkommuner til at blive frikommune - sætte ”størekasser” op i landsbyerne for at dæmpe farten - gøre det lovligt for 15-årige at køre på knallert, så unge på landet kan få en uddannelse - advaret mod en fri lukkelov, så de små butikker kan eksistere osv. Og vi har i det forgangne år skrevet ca. 15 debatindlæg om forskellige landsbyemner. F. eks. ”Der er en fremtid på landet”, ”Forsamlingshusene på Finansloven”, ”Massakren på små skoler”, ”Aktive forældre redder landsbysamfundene”, ”En landsbyminister søges”, ”Nærdemokratiet frem for fuldtidspolitiker”, ”Knallertkørekort til 15-årige”, ”Giv en byggetilladelse”, ”Hurtigt bredbånd til alle”, ”Håndværksmestre gjorde oprør”, ”Fyrre svære år for landsbysamfundene”, ”Ruiner og tomme bygninger skaber vækst”, ”Henvendelse til Bertel Haarder”, ”Iværksættere kan redde landsbysamfundene”.

For at holde Folketingspolitikere orienteret om ”livet på landet”, har vi løbende sendt skrivelser til Folketingets politiske partier og til fagministre.

Tak til bestyrelsen og medlemmerne.

Foreningens hjemmeside (www.landsbyerne-i-danmark.dk) besøges flittigt, og jeg vil gerne sige en stor tak til Torben Jørgensen for hans store arbejde med at holde hjemmesiden spændende og aktuel. Landet over er der som nævnt afholdt flere landsbykonferencer, hvor vi prøver at være repræsenteret.

Vi har i bestyrelsen været ude til store og små landsbymøder, og det er sammenlagt for bestyrelsen blevet til en lille snes foredrag. Vi har holdt fire ordinære bestyrelsesmøder, hvor de enkelte bestyrelsesmedlemmer har deltaget og ivrigt debatteret.

En stor tak til medlemmerne, bestyrelsen og til dommerkomiteen (”Årets Landsby”) for jeres store interesse og indsats for Danmarks mange landsbyer og landdistrikter.

p. b. v. Carsten Abild (formand)

NB: Støt Landsforeningens arbejde – bliv medlem (enkeltpersoner kr. 100 - foreninger kr. 300) på reg. nr. 0913 (Danske Bank, Tommerup) konto nr. 10228425, (husk navn og adresse).

Skriv venligst din mail adresse, så vi løbende kan orientere om foreningens arbejde, carsten.abild@regionsyddanmark.dk

